

Oponentský posudek diplomové práce:

Lenka Bednářová *Proměny hodnocení na primární škole*

Vedoucí práce: PhDr. Anna Tomková, Ph.D.

Červen 2009

Diplomová práce se zabývá tématem, které je stále aktuální a kterému byla v odborné literatuře donedávna věnována značná pozornost. Autorka sama podle svých slov se jím zabývala tři roky. Cíle, které si stanovuje, jsou však formulovány poměrně obecně, ve smyslu „seznámit se s...“, nezaměřuje výklad konkrétněji na vybranou problematiku.

V teoretické části jsou pasáže, které vykazují výraznější nedostatky ve zpracování poznatků: např. letmé nahlédnutí do historie nezachycuje podstatné důvody zavedení klasifikace (s. 13 „klasifikace, která umožňovala učitelům, aby mohli sledovat, jak probíranou učební látku žáci zvládají.“), chybí srozumitelnější popis vazby mezi hodnocením a cíli v didaktickém systému, event. i v procesu, přestože jsou tyto souvislosti na různých místech zmiňovány, chybí také zmínka o slovním hodnocení před rokem 1989. Parafrázované a citované poznatky a názory jsou ač na výjimky ponechány bez vlastního komentáře. Některé informace jsou nepřesné: např. RVP ZV se vztahuje k základnímu vzdělávání, ne k předškolnímu a střednímu (s.16), holistické hodnocení není povšechné hodnocení (s.19), ale celkové nebo celistvé, respektující všechny stránky rozvoje žáka, tedy ne na úrovni líbí – nelíbí (s.19), a další. Metodologicky je sporné dělit hodnocení na sumativní kontra formativní a v tomto rámci uvažovat o klasifikaci v souvislosti se sumativním hodnocením a o slovním hodnocení pouze v souvislosti s formativním. Domnívám se, že tyto vztahy by bylo třeba si hlouběji ujasnit (v praktické části na s. 53 jsou postiženy správně, klasifikace a slovní hodnocení mohou být zastoupeny v obou formách). Stejně tak typy, formy a metody hodnocení (s.19), tyto pojmy jsou uvedeny v nadpisu dílčí kapitoly obsahující však obecné členění podob hodnocení. V popisu funkcí hodnocení není uvedena funkce zpětnovazebná nebo informativní, ačkoli v dalších částech textu se s tímto termínem pracuje (s.21). Komentář postrádám i u citací vztahujících se k používání odměn, potažmo hodnocení, ve vztahu k motivaci (citace J.Nováčkové) – co to znamená pro hodnocení. Za problematický považuji závěr teoretické části – zjednodušující soudy. Celkově však teoretická část poskytla obraz o provázanosti hodnocení s dalšími pedagogickými jevy a skutečnostmi.

Praktická část je srovnávací analýzou tří základních škol v oblasti hodnocení. I v této části jsou jisté nedostatky a nepřesnosti: za výzkumný vzorek nelze považovat ŠVP, ale respondenty rozhovoru a dotazníku (s.37), cíle v té podobě, jak jsou stanovené, jsou obtížně realizovatelné, v dotazníku jsou některé položky, které jsou problematické z hlediska obsahu i vyjádření, což se také projevilo ve vyhodnocování. Výzkum dále postihuje popis ŠVP, výsledky nekategoriálního pozorování a vyhodnocení dotazníku zadaného učitelům. Přináší ale zajímavé poznatky o práci učitelů v jednotlivých školách, zvláště co do podob hodnocení a důrazu na sebehodnocení žáků. Za zdařilé považuji srovnání na s.53-55, nicméně soudy na s.65 vyznívají jako příliš jednoznačné až zjednodušující. V závěru práce (kap.2.6.4) autorka prokázala, že ji práce na tvorbě textu i zpracování výzkumu, dovedla do stavu, kdy je schopna poučeně posoudit práci učitelů s hodnocením, což bude mít jistě dobrý vliv na její vlastní praxi. Diplomová práce obsahuje ilustrativní přílohy.

Náměty k diskusi:

- 1. Jak byste vysvětlila situaci, kdy se škola zaměřuje více na sumativní hodnocení a kdy na formativní ? Není problém spíše v hodnotících postupech v rámci obou forem hodnocení? Jak teorie vysvětluje vztah mezi těmito formami hodnocení?**
- 2. V čem podle Vašeho názoru spočívá podstat proměny v hodnocení žáků v českých školách?**
- 3. Které položky dotazníku byste radila přeformulovat a jak, kdyby Váš výzkum chtěl někdo opakovat?**

Doporučuji k obhajobě.

Návrh hodnocení: 3

V Praze, dne 30.4. 2009

PhDr. Héléna Hájlová, Ph.D.